

СУМСЬКИЙ ДЕРЖАВНИЙ УНІВЕРСИТЕТ
ЮРИДИЧНИЙ ФАКУЛЬТЕТ
ЛІГА СТУДЕНТІВ АСОЦІАЦІЇ ПРАВНИКІВ УКРАЇНИ

**ПРАВОВІ ЗАСАДИ ФУНКЦІОНУВАННЯ ПУБЛІЧНОЇ ВЛАДИ
ЩОДО ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ
ІНТЕЛЕКТУАЛЬНОГО РОЗВИТКУ ТА БЕЗПЕКИ СУСПІЛЬСТВА**

МАТЕРІАЛИ
Міжнародної науково-практичної конференції
(Суми, 19-20 травня 2016 року)

Суми
Сумський державний університет
2016

Якщо говорити про суб'єктивну сторону злочину, а саме про вину, при визначенні якої під час (або після) вчинення злочину просто необхідно, на наш погляд, враховувати емоції злочинця, проте законодавець у визначення вини не вносить ознак, що належать до сфери почуттів (емоцій) винного. Однак, це не знімає з науки кримінального права необхідності включення емоцій в число тих чинників, які складають психічну основу вини. Цей обов'язок підкріплюється тим, що в КК України тією чи іншою мірою при оцінці дій винного можуть враховуватися й емоції, що впливають на характер його поведінки. Наприклад, при призначенні покарання відповідно до п. 4, 5, 6, 7, ч. 1 ст. 66 КК України обставинами, які його пом'якшують, визнаються: вчинення злочину жінкою в стані вагітності; вчинення злочину внаслідок збігу тяжких особистих, сімейних чи інших обставин; вчинення злочину під впливом погрози, примусу або через матеріальну, службову чи іншу залежність; тощо. Треба відмітити, що закон надає кримінально-правове значення не будь-якому емоційному стану (радість, піднесення, гнів), а лише стану сильного душевного хвилювання, спричиненого неправомірними або аморальними діями потерпілого.

Вважаємо, що місце емоцій та емоційного стану серед елементів складу злочину в кримінальному праві все ж таки необхідно закріпити на офіційному законодавчому рівні, щоб не виникало зайвих дискусій не тільки серед науковців, але і при кваліфікації злочинів, розгляді кримінальних справ та винесенні відповідного рішення в суді. Як було доведено в цій науковій тезі, емоції та емоційний стан в кримінальному праві мають значну роль та важливе кримінально-правове значення, що ще раз підтверджує необхідність закріплення цих понять в кримінальному праві на законодавчому рівні.

ЛІТЕРАТУРА:

1. Дагель П. С., Котов Д. П. Субъективная сторона преступления и ее установление. — Воронеж: Изд-во Воронежского государственного ун-та, 1974. — 243 с.
2. Ткаченко В.И. Ответственность за умышленные преступления против жизни и здоровья, совершенные в состоянии аффекта. М., 1979.
3. Кримінальний кодекс України: Закон України 5 квітня 2001 р. // Відомості Верховної Ради України. – 2001. -№ 25-26. – ст. 131.

ЗМІНИ І НОВОВВЕДЕННЯ В ЗАКОНІ УКРАЇНИ «ПРО ПРОКУРАТУРУ»

Пронський Е. А.

студент II курсу юридичного факультету

Сумського державного університету

Науковий керівник: Бурбика М. М.

д.ю.н., доцент, завідувач кафедри АГПФЕБ юридичного факультету

Сумського державного університету

Процес реформування прокуратури України має досить тривалу історію. Зокрема, ще на етапі вступу України до Ради Європи у Висновку Парламентської асамблеї Ради Європи №190 (1995) від 26 вересня 1995 року (щодо заявки України на вступ до Ради Європи) було зазначено, що роль та функції Генеральної прокуратури в Україні мають бути змінені (особливо щодо здійснення контролю за додержанням законності) шляхом перетворення цього інституту на орган, який відповідатиме стандартам Ради Європи.

Проаналізуємо нововведення та зміни, які відбулися з прийняттям нового закону України «Про прокуратуру» [1]: мабуть головним з нововведень чинного закону є те, що скасовується прокурорський нагляд за додержанням і застосуванням законів (у тому числі у «приватному секторі» економіки). При цьому, не дивлячись на численні незадоволення про

те, що відтепер громадяни України ніби-то будуть позбавлені права звертатися до органів прокуратури за захистом своїх порушених прав і свобод, звертаємо увагу, що наразі в Україні існує низка державних органів, які відповідно до законів «Про Кабінет міністрів України» [2] та «Про центральні органи виконавчої влади» уповноважені здійснювати державний нагляд у відповідній сфері (наприклад, п. 2 ч. 1 ст. 17 Закону України «Про центральні органи виконавчої влади») [3]. Зокрема, якщо конкретна особа вважає, що порушені її права, передбачені, наприклад, законодавством про працю, то вона має право звернутися до Міністерства праці та соціальної політики (або його територіальних органів) із відповідною заявою (скаргою) та вимагати здійснення ним означених вище наглядових чи контрольних функцій.

Отже щодо функції загального нагляду за дотриманням законності, то функція нагляду у сферах, що не відносяться до кримінальної юстиції (а саме функції щодо кримінальної юстиції вказані у ст.2 чинного закону України «Про прокуратуру»), скасовується.

З приводу прокурорського нагляду за додержанням та застосуванням законів існують суперечки: одні науковці вважають, що це тільки на користь нашої держави, оскільки відсутність загального нагляду прокуратури є проявом справжньої демократії в країні. Інші науковці говорять, що така відсутність загального нагляду прокуратури за додержанням законності лише дасть поштовх до прискорення криміналітету в нашій державі. Але як саме відсутність такої функції буде діяти на користь нашої держави, можна буде побачити в найближчі часи.

Даним законом (чинним ЗУ «Про прокуратуру») також ускладнюється порядок добору кандидатів на посади місцевих прокурорів та їх призначення, який, згідно ст.29 чинного закону, включатиме в себе аж 13 етапів: 1) прийняття рішення Кваліфікаційно-дисциплінарною комісією прокурорів (далі — Кваліфікаційна комісія) про проведення добору кандидатів на посаду прокурора, яке розміщується на її офіційному веб-сайті; 2) подання особами, які виявили бажання стати прокурором, відповідної заяви та документів, визначених цим законом; 3) здійснення Кваліфікаційною комісією перевірки відповідності осіб вимогам, установленим до кандидата на посаду прокурора; 4) складання особами, які відповідають установленим вимогам до кандидата на посаду прокурора, кваліфікаційного іспиту; 5) оприлюднення Кваліфікаційною комісією на своєму офіційному веб-сайті списку кандидатів, які успішно склали кваліфікаційний іспит; 6) спеціальна перевірка кандидатів, які успішно склали кваліфікаційний іспит; 7) визначення рейтингу кандидатів на посаду прокурора серед осіб, які успішно склали кваліфікаційний іспит та щодо яких проведено спеціальну перевірку, а також зарахування їх до резерву на заміщення вакантних посад прокурорів; 8) проходження кандидатом на посаду прокурора спеціальної підготовки в Національній академії прокуратури України; 9) оголошення Кваліфікаційною комісією у разі відкриття вакантних посад прокурорів конкурсу на зайняття таких посад серед кандидатів, які перебувають у резерві та пройшли спеціальну підготовку; 10) проведення конкурсу на зайняття вакантних посад прокурорів на основі рейтингу кандидатів; 11) направлення Кваліфікаційною комісією подання керівнику місцевої прокуратури щодо призначення кандидата на посаду прокурора; 12) призначення особи на посаду прокурора; 13) складення присяги прокурора.

Як ми бачимо, порядок добору прокурорського корпусу фактично прирівнюється до порядку добору кандидатів на посаду судді вперше, визначеному у ст. 66–71 Закону України «Про судоустрій і статус суддів» [4]. Можна сказати, що тепер добір кандидатів на посади місцевих прокурорів буде на конкурсних засадах, що ще на крок робить Україну більш демократичною.

Згідно нового закону систему прокуратури становлять: Генеральна прокуратура України, регіональні (на зразок обласних, які були раніше), місцеві (на зразок районних), військові прокуратури, які також є необхідними, і спеціалізована антикорупційна

прокуратура. Особливості організації і діяльності антикорупційної прокуратури визначені статтею 8-¹ Закону «Про прокуратуру».

Слід відмітити, що раніше антикорупційної прокуратури не було в системі прокуратури України. Тому це нововведення також є позитивним аспектом. Ще однією новелою в законодавстві України про прокуратуру є ліквідація спеціальних підрозділів прокуратури (транспортна, природоохоронна, екологічна прокуратура тощо).

З метою забезпечення гарантії незалежності прокурорів створюється відповідно нового закону функціонування таких органів прокурорського самоврядування, як всеукраїнська конференція працівників прокуратури та Рада прокурорів України. Зазначені органи мають досить широкі повноваження, зокрема, щодо: призначення членів Вищої ради юстиції та прийняття рішення про припинення їх повноважень; фінансування та організаційного забезпечення діяльності прокуратури; звернення до органів державної влади та їх посадових осіб із пропозиціями щодо вирішення питань діяльності прокуратури; внесення рекомендацій про призначення та звільнення прокурорів з адміністративних посад та інше.

Також нововведенням в законі України «Про прокуратуру» можна вважати закріплення на законодавчому рівні припису про те, що прокурори підпорядковуються своїм керівникам виключно в частині виконання письмових наказів адміністративного характеру, пов'язаних з організаційними питаннями діяльності прокурорів та органів прокуратури. Якщо ж прокурору віддали наказ чи вказівку в усній формі, то він має законне право вимагати письмового підтвердження такого наказу чи вказівки. Крім того, прокурор не зобов'язаний виконувати накази та вказівки прокурора вищого рівня, що викликають у нього сумнів у законності, якщо він не отримав їх у письмовій формі, а також явно злочинні накази або вказівки. При цьому він має право звернутися до Ради прокурорів України з повідомленням про загрозу його незалежності у зв'язку з наданням (відданням) прокурором вищого рівня такого наказу або вказівки.

Незначною, але приємною зміною в законі для прокурорів є те, що згідно ст. 82 чинного ЗУ «Про прокуратуру», прокурору, який має стаж роботи в органах прокуратури понад 10 років, надається додаткова оплачувана відпустка тривалістю 15 календарних днів. Прокурору надаються додаткові та інші відпустки, передбачені законом. А раніше атестованим працівникам прокуратури, які мали стаж роботи в органах прокуратури понад 10 років, надавалась додаткова оплачувана відпустка тривалістю лише в 5 календарних днів, а 15 днів відпустки прокурор міг отримати лише тоді, коли його стаж в органах прокуратури є не менш ніж 20 років.

Ще однією зміною в законі про прокуратуру України є особливі вимоги щодо працевлаштування молодих випускників вузів до органів прокуратури. Як відомо, згідно нового, а точніше вже чинного ЗУ «Про прокуратуру» одними з вимог до кандидатів на працевлаштування є наявність стажу роботи в галузі права не менше 2 років та спеціальна підготовка в Національній академії прокуратури України. Таким чином фактично скасовується право молодих фахівців на забезпечення першим робочим місцем в органах прокуратури. Також слід відмітити, що нововведенням щодо вимог на посаду прокурора сьогодні є обов'язкова спеціальна підготовка в Національній академії прокуратури України.

Запровадження чіткої процедури притягнення прокурорів до дисциплінарної відповідальності є ще одним нововведенням в законодавстві про прокуратуру України. Задля цього законом передбачається створення нової інституції — Кваліфікаційно-дисциплінарної комісії прокурорів, яка має реальні повноваження не лише щодо проведення добору прокурорів на відповідні посади, а й стосовно розгляду скарг (заяв) про вчинення прокурором дисциплінарного проступку та здійснення безпосередньо дисциплінарного провадження. До складу Кваліфікаційно-дисциплінарної комісії прокурорів входять одинадцять осіб, які є громадянами України, мають вищу юридичну освіту та стаж роботи в галузі права не менше десяти років, з яких: 1) п'ять прокурорів призначає всеукраїнська конференція працівників прокуратури; 2) два вчених призначає з'їзд представників

юридичних вищих навчальних закладів та наукових установ; 3) одну особу (адвоката) призначає з'їзд адвокатів України; 4) три особи призначає Омбудсмен за погодженням з комітетом Верховної Ради України, до предмету відання якого належить організація та діяльність органів прокуратури. Строк повноважень становить три роки. Членом цієї Комісії не можуть бути категорії осіб, визначені у ч. 2 ст. 74 закону про прокуратуру України.

Сподіваємось, що закон України «Про прокуратуру» зі змінами та нововведеннями буде головним кроком для перетворення Прокуратури України в сильну європейську правоохоронну структуру.

ЛІТЕРАТУРА:

1. Закон України «Про прокуратуру» від 14.10.2014 № 1697-VII // Відомості Верховної Ради України, 2014 (останні зміни 16.07.2015).
2. Закон України «Про Кабінет Міністрів України» від 27.02.2014 р. № 794-VII // Відомості Верховної Ради України, 2014.
3. Закон України «Про центральні органи виконавчої влади» від 17.03.2011 № 3166-VI // Відомості Верховної Ради України, 2011.
4. Закон України «Про судоустрій і статус суддів» від 07.07.2010 № 2453-VI // Відомості Верховної Ради України, 2010.

КОРУПЦІЯ В ОРГАНАХ ДЕРЖАВНОЇ ВЛАДИ: ПОНЯТТЯ ТА ПЕРЕДУМОВИ, НАПРЯМИ ПРОТИДІЇ КОРУПЦІЇ

Саламаха О. В.

студентка II курсу факультету менеджменту, туризму та ресторанного господарства

Чернівецького торговельно-економічного інституту

Київського національного торговельно-економічного університету

Науковий керівник: Федорюк А. Л.

к.п.н. викладач кафедри соціально-гуманітарних наук та права

Чернівецького торговельно-економічного інституту

Київського національного торговельно-економічного університету

Ефективна протидія корупції – одне з найактуальніших питань яке намагається вирішити сучасне українське суспільство. Важливість питання зумовлюється тим, що корупція та хабарництво проникли у всі сфери життєдіяльності українців та неофіційно визнані громадянами як органічна частина повсякденного життя.

Корупція в нашій країні справедливо сприймається суспільством як складне соціальне явище, що негативно впливає на всі аспекти політичного і соціально-економічного розвитку держави, загрожує демократії і правам людини, реалізації принципу верховенства права, підриває соціальну справедливість, легітимність публічних інституцій, добробут, завдає шкоди національній безпеці[1]. Окрім цього, корупція поглиблює вже наявні кризові явища в середині країни, негативно впливає на імідж України на міжнародній арені та гальмує процес інтеграції нашої держави у світове співтовариство.

Метою дослідження є визначення сутності корупції, аналіз її впливу на рівень політичного та соціально-економічного розвитку України. Виявлення основних причин виникнення корупції та шляхів її подолання.

Корупція - використання особою, наданих їй службових повноважень чи пов'язаних з ними можливостей з метою одержання неправомірної вигоди або прийняття такої вигоди чи прийняття обіцянки/пропозиції такої вигоди для себе чи інших осіб або відповідно обіцянка/пропозиція чи надання неправомірної вигоди